

Routekaart strafbare kindermishandeling Zeeland-West-Brabant

De Routekaart

De Routekaart 'samenwerken bij strafbare kindermishandeling' is in de regio Zeeland-West-Brabant ontwikkeld en tot stand gekomen in afstemming met vertrouwensartsen en gedragswetenschappers van Veilig Thuis (Zeeland, West-Brabant, Midden-Brabant), en met politie en justitiepartners (OM, Reclassering, RvdK). Deze routekaart is een praktische vertaling van de Handreiking samenwerken bij strafbare kindermishandeling (november 2017) naar de uitvoeringspraktijk en geeft overzichtelijk weer welke stappen door welke partijen worden gevolgd bij een vermoeden van strafbare kindermishandeling na een melding bij Veilig Thuis.

N.B. De routekaart samenwerken bij strafbare kindermishandeling is onderdeel van het project 'Doorontwikkeling MDA++ in regio West-Brabant' in het kader van de 'Referentiewerkwijze Interventieteam Huiselijk Geweld West-Brabant' vanuit het Landelijk Programma Geweld hoort nergens thuis (GHNT) en in opdracht van regio West-Brabant/ centrumgemeente Breda.

Opsteller: Marieke Kleinjan Advies & Projectmanagement (augustus 2020).

ROUTEKAART: SAMENWERKEN BIJ VERMOEDENS VAN STRAFBARE KINDERMISHANDELING

Deze **Routekaart** gaat over samenwerking tussen Veilig Thuis, Politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en Reclassering in gevallen van meldingen aan Veilig Thuis waarbij sprake is van een vermoeden van strafbare kindermishandeling. De Routekaart is gebaseerd op de Handreiking Samenwerken bij Strafbare Kindermishandeling (zie document *Handreiking Samenwerken bij strafbare kindermishandeling*, Landelijk Netwerk Straf-zorg, maart 2017). Het gaat hier om strafrechtelijk vervolgbare kindermishandeling, de bevoegdheden van Politie en Openbaar Ministerie zijn beperkt tot die situaties waarbij sprake is van een (vermoeden van een) strafbaar feit.

MELDING BIJ VEILIG THUIS; BEOORDELING VERMOEDENS VAN (STRAFBARE) KINDERMISHANDELING

Alle meldingen bij Veilig Thuis gaan over vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. De wettelijke taak van Veilig Thuis is het verrijken van informatie en het beoordelen van de veiligheid naar aanleiding van de melding die is gedaan. Op basis van verrijking en beoordeling kan sprake zijn van vermoedens van strafbare kindermishandeling, zoals toegebracht letsel of anderszins. Daarbij is het van belang om vroegtijdig af te stemmen tussen Veilig Thuis en justitiepartners hoe de werkzaamheden van de verschillende organisaties (straf/zorg) zich (volgordelijk) tot elkaar verhouden (beoordeling, interventies, onderzoek). Het belangrijkste doel is: *samen werken aan directe veiligheid voor alle betrokkenen*. Vermoedens van strafbare kindermishandeling zijn:

1. Er was of is een **letsel/symptoom** dat niet (volledig) te verklaren is uit interne (medische) oorzaken of externe niet-verwijtbare oorzaken
 2. Er wordt kindermishandeling vermoed op basis van **gedrag of uitlatingen van een kind**
 3. Er worden **door een derde feitelijke handelingen waargenomen** die strafbare kindermishandeling opleveren
 4. De **dader meldt** dat hij een kind heeft mishandeld
- N.B. bij seksueel misbruik bij kinderen dient óók dit werkproces te worden gevolgd.

BELANGRIJKE UITGANGSPUNTEN BIJ SAMENWERKEN BIJ (VERMOEDENS VAN) STRAFBARE KINDERMISHANDELING

- Soms telt iedere minuut
- Prioriteit ligt bij medische zorg en het veilig stellen van het kind
- Eerst nadenken, overleggen en overwegen, dan handelen
- Er vindt afstemming plaats tussen politie en Veilig Thuis
- Indien sprake is van spoedhandelingen vindt afstemming plaats met Officier van Justitie (OvJ)
- Veilig Thuis bepaalt de veiligheidsvoorwaarden ten behoeve van de veiligheid van directbetrokkene(n)
- Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming stemmen af over de consequenties van niet navolgen van de gestelde veiligheidsvoorwaarden door betrokkenen
- Politie en Veilig Thuis stemmen af over wel/niet raadplegen van forensisch arts

MEERWAARDE VOOR SAMENWERKEN BIJ SAMENLOOP STRAF/ ZORG INTERVENTIES

Veilig Thuis en justitiepartners hebben (deels gelijke) wettelijke opdrachten in zaken van huiselijk geweld en (strafbare) kindermishandeling. Deze overlap zit op twee punten: het onderzoek / de interventies die nodig zijn en het besluit over wat er moet gebeuren. Dit betekent dat er tussen de strafrechtsketen en Veilig Thuis hierover afstemming moet plaatsvinden, om overlap en of parallele trajecten te voorkomen. Het doorbreken van eventuele (gewelds)patronen kan niet eenzijdig vanuit zorg of strafrecht worden opgelost. Wél kan het strafrecht deze (reeds lopende) hulpverleningstrajecten *ondersteunen en versterken* door de inzet van strafrechtelijke veiligheidsmaatregelen. Zowel ten bate van de directe veiligheid (bescherming slachtoffers) als ter ondersteuning van risicogestuurd zorg (aanpakken van onderliggende oorzaken van geweld / kindermishandeling). Dus: *samenwerken aan directe én structurele veiligheid voor alle directbetrokkenen*.

Legenda:

- FA = Forensisch Arts
- GW = Gedragswetenschapper
- HG = Huiselijk Geweld
- KM = Kindermishandeling
- MDO = Multi Disciplinair Overleg
- OvJ = Officier van Justitie
- FMO = Forensisch Medisch Onderzoek

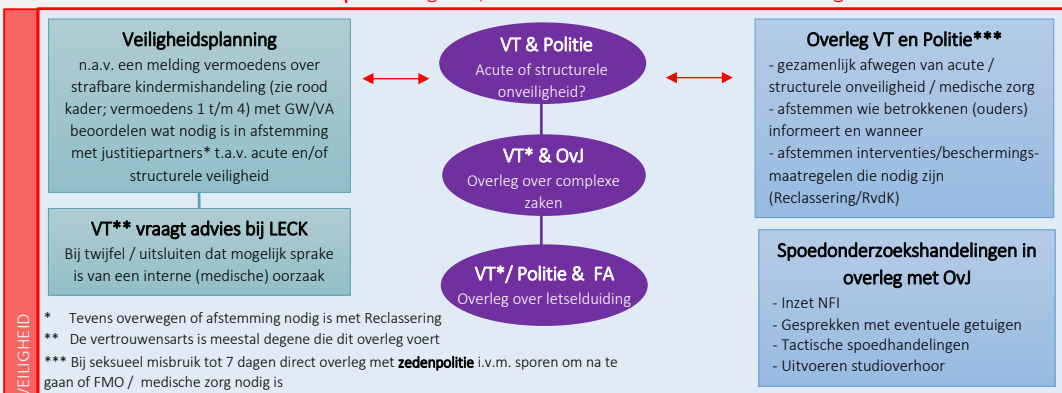
- RvdK = Raad voor de Kinderbescherming
- VA = Vertrouwensarts
- VT = Veilig Thuis

STAP 0 Melding bij Veilig Thuis: verrijken van informatie en beoordelen van veiligheid

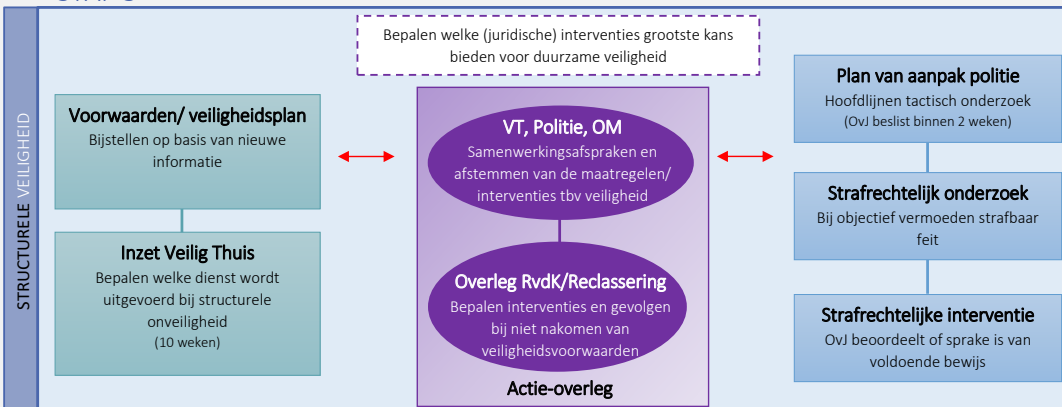
STAP 1 Plan van aanpak: veiligheid, interventies en onderzoekshandelingen

STAP 2 Uitvoeren: directe interventies en/of spoedonderzoekshandelingen

STAP 3 Onderzoeksfase: veiligheidsplanning, onderzoek en (juridische) interventies

VEILIG THUIS is 24/7 bereikbaar via 0800-2000

WEST-BRABANT

Veilig Thuis:
 Vertrouwensarts:
 Vertrouwensarts 24/7:
 Politie OVD-R Baronie:
 Politie OVD-R Markiezaten:
 Ovj Markiezaten:
 Ovj Baronie:
 Forensisch arts:
 RvdK:
 Reclassering

MIDDEN-BRABANT

Veilig Thuis:
 Vertrouwensarts:
 Vertrouwensarts 24/7:
 Politie (OVD-R):
 Ovj:
 Forensisch arts:
 RvdK:
 Reclassering:
 * piketdienst Ovj 24/7

ZEELAND

Veilig Thuis:
 Vertrouwensarts:
 Vertrouwensarts 24/7:
 Politie (OVD-R):
 Ovj:
 Forensisch arts:
 (via meldkamer politie)
 RvdK:
 Reclassering:

** bureauidienst RvdK voor het hele arrondissement. Voor vragen en consult bereikbaar tussen 8.30-12.30 uur. Voor crisis hele dag bereikbaar (24/7).

*** telefoonnummer Reclassering is ZSM-nummer, dit nummer alleen gebruiken bij stap 1 van de routekaart. In latere fase (stap 3) is afstemming via Actieoverleg.

STAP 0. Melding bij Veilig Thuis; verrijken van informatie en beoordelen van veiligheid

Veilig Thuis ontvangt een melding over vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Op basis van de melding vindt verrijking en beoordeling plaats over de veiligheid van betrokkene(n). Indien sprake is van een vermoeden van een strafbaar feit wordt vroegtijdig afgestemd met justitiepartners, zie stap 1.

STAP 1. Plan van aanpak: veiligheid, interventies en onderzoekshandelingen

Bij vermoedens van strafbare kindermishandeling met GW/VA beoordelen wat nodig is in afstemming met justitiepartners t.a.v. acute en/of structurele veiligheid, interventies en (spoed)onderzoekshandelingen. Vraag advies bij LECK indien twijfel is over medische oorzaak. Overleg met politie óf met OVD-R (bij complexe zaken*).

Doel overleg met politie/ OVD-R; kom tot een gezamenlijk plan (onderzoek en interventies)

- Wat is nodig voor veiligheid kind en eventueel andere betrokkenen?
- Welk vermoeden van strafbaar feit?
- Noodzaak tot forensisch onderzoek / sporenonderzoek? Overwegen melding bij Politie? Etc.

Aandachtspunten:

- Overleg kan ook anoniem (geen naam van betrokkene)
- Onderzoek naar feiten kan maar één keer goed, politie heeft toegang tot andere onderzoeksmiddelen of opsporingsmogelijkheden
- Aangifte doen is niet noodzakelijk, politie kan ambtshalve oppakken. Melding vanuit Veilig Thuis is voldoende. Aangifte kan soms wel meer mogelijkheden bieden. Stem dit af met politie. Voor zedenzaken geldt dat doen van aangifte noodzakelijk is.
- Prioriteit ligt bij medische zorg en veiligstellen kind (en eventueel andere betrokkenen).

*Overleden kinderen, als na lijkenschouw blijkt van een vermoeden van niet-natuurlijke oorzaak, zaken met toegebracht hersenletsel (inclusief zaken met toegebracht schedel-hersenletsel), botbreuken bij kinderen onder de 3 jaar oud, nagebooste klachten of afwijkingen (PCF), brandwonden, overige zaken die specifieke aandacht vragen

STAP 2. Uitvoeren: directe interventies en/of spoedonderzoekshandelingen

- Politie en Veilig Thuis (en OM) moeten afstemmen betreffende plan van aanpak; wat gaan we doen, wie doet wat op welk moment.
- Acties uitvoeren: informeren betrokkenen, veiligstellen betrokkene(n), medische zorg, forensisch onderzoek, sporenonderzoek, etc.
- Veiligheidsvoorwaarden opstellen met betrokkene(n) evt in afstemming met RvdK.
- Beoordelen welke spoed(onderzoeks)handelingen noodzakelijk zijn en waarover overleg nodig is met Ovj, denk aan gesprekken met eventuele getuigen, tactische spoedhandelingen waarvoor toestemming OM nodig is, uitvoeren studioverhoor.

STAP 3. Onderzoeksfase: veiligheidsplanning, onderzoek en (juridische) interventies

- **Veiligheidsplan:** de noodzakelijke maatregelen in het belang van veiligheid van directbetrokkenen
- **Inzet Veilig Thuis:** de onderzoekshandelingen / interventies zijn vooraf afgestemd met de politie. Doel is informatie verzamelen ten behoeve van de opvoedsituatie van het kind, zodat helder beeld ontstaat of sprake is van een (structurele) onveilige situatie en wat nodig is voor verder vervolg om veiligheid te herstellen (bijv. traumabehandeling).
- **Afstemming Straf/Zorg (Actie-overleg):** om verdere onderzoekshandelingen/ interventies af te stemmen of scenario's uit te denken (niet nakomen veiligheidsafspraken) kan de casus worden ingebracht bij het Actie-overleg (VT, Politie, OM, RvdK, Reclassering). Zedenzaken worden op dit moment niet standaard in het Actie-overleg besproken.
- **Plan van aanpak:** In hoofdlijnen is een voorstel voor tactisch onderzoek beschreven. Het PvA wordt altijd aan de Ovj voorgelegd. De Ovj beslist zo snel mogelijk (max 2 weken) op PvA. Lopende het onderzoek kan PvA worden aangepast, als situatie daarom vraagt.
- **Strafrechtelijk onderzoek/ interventie:** informatie wordt gedeeld. Politie mag informatie met VT delen tbv veiligheid van betrokkene(n). Als het gaat om informatie die afbreuk kan doen aan strafrechtelijke bewijsbaarheid, dan overlegt politie met Ovj. Als zaak bewijsbaar is, dan wordt, voor zover mogelijk, inhoud van strafrechtelijke interventie gedeeld met VT.

BIJLAGE: BESPREEKPUNTEN VOOR AFSTEMMING ONDERZOEK EN VEILIGHEID

Belangrijke bespreekpunten voor afstemming onderzoeksplanning en veiligheidsplanning: de volgende opsomming kan dienen ter ondersteuning voor het afstemmen van onderzoek en veiligheid.

Over de verdenking:

- Welk strafbare feit is mogelijk aan de orde (artikelnummer + bestanddelen, denk ook aan doen-plegen, medeplegen etc.)?
- Waar is het vermoeden op gebaseerd bij aanvang van het onderzoek?

Over de (medische) onderbouwing van de verdenking:

- Is er toestemming om de medische informatie te delen gevraagd/gegeven? Zo nee, wie regelt dat alsnog?
- Welke afspraken zijn met behandeld artsen en/of overige hulpverleners gemaakt over vastleggen van letsels en/of uitspraken van kind en/of ouders/verzorgers?
- Gaat het inderdaad om een voldoende stevig vermoeden van kindermishandeling? Welke alternatieve oorzaken voor het geconstateerde letsel kunnen aan de orde zijn? (bij twijfel raadpleegt de politie de FA)?
- Is er een noodzaak voor nader forensisch onderzoek door het NFI zelf dan wel door een andere forensische arts en zo ja hoe en door wie? En zo ja, is daar toestemming voor van beide ouders?
- Is het nodig een deskundige te benoemen om een letseluidingsrapportage te schrijven? Zo ja: wie benoemt deze en welke vragen moeten aan de deskundige worden gesteld?

Over sporen, locatie-onderzoek en gegevensdragers:

- Welke sporen of gegevensdragers zijn mogelijk bewijzend of onkrachtend voor het vermoeden? Wie draagt zorg voor in beslag name of onderzoek en wanneer?
- Is het nodig onderzoek te doen op de plaats waar het letsel zou zijn ontstaan, wie gaat dat doen, hoe wordt eea vastgelegd? Foto's maken van situatie ter plaatse.
- Onderzoek van de woning.

Over de verklaringen die er zijn of nog moeten komen:

- Zijn ouders/verzorgers tot op dit moment meewerkend? Waar blijkt dat uit?
- Wat wordt er op dit moment verteld aan het kind en/of de ouders/verzorgers over de stappen die nu gezet worden en door wie? En hoe wordt dat vastgelegd?
- Zijn er risico's op beïnvloeding van getuigen of verdachten? Zo ja, welke risico's zijn dat en wat is er nodig om dat te voorkomen? (NB geen daderinformatie delen!)
- Wie gaat wanneer waarover met wie in gesprek?
- Wat is de eerste onthulling van het kind geweest over het ontstaan van het letsel? Bij wie is deze onthulling gedaan? Is die persoon al gehoord, zo nee, wie gaat dat doen?
- Kan het kind gehoord worden over het ontstaan van het letsel? Zo ja, wie gaat dat doen en hoe wordt dat vastgelegd?

Over de afstemming in de zaak na het eerste overleg:

- Wie met wie wanneer overleg heeft over de afstemming in de zaak?
- Welke onderzoeksresultaten bij voorkeur gedeeld moeten worden met wie door wie?

BIJ KNELPUNTEN EN/OF BELEMMERINGEN IN SAMENWERKING

N.B. 16.07.2020: Nog nader bepalen tijdens volgend overleg in Regionaal Netwerk HG/KM Zeeland-West-Brabant